

**Ocena dorobku twórczego i artystycznego oraz rozprawy doktorskiej
mgr Pawła Dudko sporządzona w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk pięknych,
wszczętym przez Radę Wydziału Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk
Pięknych w Gdańsku**

Ocena dorobku artystycznego Autora

Paweł Dudko urodził się w 1987 roku. Zwykle droga edukacji, którą przeszedł doktorant, mocno determinuje obszary poszukiwań artystycznych. Tak właśnie jest w przypadku Pana Pawła. Jego pierwsze prace powstały na kierunku Architektura i Urbanistyka na Wydziale Architektury Politechniki Białostockiej. Utwory plastyczne i pracowitość Pawła Dudko były wysoko oceniane przez różne gremia np.: I nagroda w konkursie regionalnym *To nie pozwala mi spać* w kategorii fotografia w 2008 roku, przegląd współczesnej fotografii *Człowiek obok mnie*, II nagroda Prezydenta Miasta Białegostoku w 2008 roku. Dwukrotnie otrzymał Dyplom najlepszego studenta Politechniki Białostockiej w roku akademickim 2007/2008 oraz 2008/2009. Zdobył także wyróżnienie w Konkursie na najlepszego studenta RP – *Studencki nobel 2009*. Odebrał *Świadectwo otwartego umysłu* przyznane przez redakcję białostockiej *Gazety Wyborczej* za szefowanie kołu naukowemu *Forma* oraz za *Przegląd Krótkich Form Filmowych* w 2009 roku. Otrzymał Dyplom za zdobycie III nagrody w Ogólnopolskim Konkursie Fotograficznym *Życie jest piękne* przyznany przez Prezydenta Miasta Kielce w 2009 roku oraz wyróżnienie SARP Białostok za inżynierski projekt dyplomowy *Schronisko pielgrzymkowe*, zrealizowany pod kierunkiem mgr. inż. arch. Jana Kabaca.

Obecnie pracuje jako asystent dr. hab. Jarosława Peszko, profesora Politechniki Białostockiej, w Katedrze Architektury Wnętrz.

Praca dyplomowa i częste wystawy w Białymstoku oraz nagrody i wyróżnienia mogą tylko świadczyć o zaangażowaniu i emocjonalnej więzi doktoranta z miejscami wykształcenia. Autorytety pedagogów oraz program uczelni technicznej dał silne podwaliny do krystalizowania się indywidualnej postawy twórczej w kontekście działań w przestrzeni publicznej.

Paweł Dudko brał udział w jedenastu wystawach indywidualnych. Każda samodzielna wystawa powinna być ceniona jak najwyżej, ponieważ wymaga od autora własnego konceptu, nazwania oraz wytyczenia zakresu opracowania koncepcji plastycznej.

Najważniejsze z pokazów indywidualnych to:

- *1/ 1000 of a happening*, Vilnius College of Technologies and Design w Wilnie, Litwa, 2014;
- *Après L'Entracte*, wideo, Jura – Paris Road Trip Anniversary, Etival, Francja, 2012;
- *Znikać 3*, instalacja, Jura – Paris Road Trip Anniversary, Musee du Jouet, Moirans en Montagne, Francja, 2012.

Z krajowych wystaw na uwagę zasługują:

- *Palimpsest*, instalacja, Galeria XX1, Warszawa, 2013;
- *znikać*, instalacja, Galeria pod Arkadami, Łomża, 2013;
- *znikać 2*, instalacja, Galeria Baszta, Zbąszyń, 2011.

Paweł Dudko to aktywny twórca w dziedzinie fotografii, filmu, intermedii i działań w przestrzeni publicznej. Widać to w wymienionych przez autora wystawach zbiorowych i pokonkursowych prezentowanych na terenie Polski: w Kaliszu, Świnoujściu, Zbąszynie, Białymstoku, Warszawie, Łodzi, Żarach, Stalowej Woli, Hajnówce.

Z własnej perspektywy twórczości artystycznej, z wielkim zaciekawieniem wciąż uczę się akceptować i rozumieć osoby, których doświadczenia, poglądy filozoficzne, obszary poszukiwań i preferowana tematyka nie są przeze mnie często praktykowane, a nawet odległe, ale wciąż wzbudzają chęć poznania. I bez względu na to, czy owe postawy po rozpoznaniu nadal chcę afirmować, czy pozostawać wobec nich w pozycji krytycznej, to w każdym z tych przypadków czuję się wzbogaconą o doświadczenie *innego*.

Dla Pana Pawła Dudko w dużej mierze kreującym jego artystyczną osobowość był kontakt z fotografią i nowymi mediami, a – ściślej mówiąc – wynik obserwacji i doświadczenia z technologią druku trójwymiarowego. Z dużym zainteresowaniem poddałam się procesowi wtajemniczenia w opisane procesy technologiczne oraz obszar autorskiej refleksji. Odnoszę wrażenie, że, pochylając się nad tym zagadnieniem w swojej sztuce i swojej teorii tworzenia, doktorantowi nasunęły się dość istotne pytania: *Czy obiekt cyfrowy może nas poruszać na równi z tradycyjnymi dziełami sztuki? Czy trójwymiarowy, przestrzenny model ma szansę wywołać w odbiorcy emocjonalne poruszenie lub wysublimowane doświadczenie estetyczne?* Te pytania moim zdaniem pozostaną nadal remisowe. Odpowiedź na nie zależy od wielu czynników. Powody do zajmowania się sztuką są równie indywidualne jak inspiracje czy metody prowadzące do ostatecznych artystycznych rozwiązań. Wiele dzieł wykonanych tą

metodą wzbudza podziw i ogólne uznanie, jak wideo Johna Edmarka zamieszczone na Vimeo. Hipnotyzujące rzeźby wydrukowane w drukarce 3D tworzą fascynujące iluzje optyczne.

Charakter rozprawy

Pisemna rozprawa Pawła Dudko pt. *Oblicza koła. Druk przestrzenny jako medium. Znaczenie utworu artystycznego w aspekcie wirtualnym i rzeczywistym* to niezmiernie fachowa kompilacja informacji uświadamiająca, a może bardziej uzasadniająca sens wprowadzania w obszar sztuki innowacji technologicznych.

Część dedykowana samodzielnej praktyce artystycznej wydaje się najbardziej ciekawa. W odkodowaniu sensów utworów mają pomóc czytelnikowi napisane kolejno trzy punkty z rozwiniętymi podpunktami w rozprawie doktorskiej. Autor przeprowadził w nich szczegółową analizę genezy odkrycia i rozwoju technologii przyrostowych, używając fachowych nomenklatur, wymieniając po kolei patenty naukowców i odkrywców działających na tym polu. Wskazuje na wielotorowość przebiegu owych technologii. Pisze: *Na przestrzeni prawie pół wieku prototypowanie metodami addytywnymi przebyło długą drogę z laboratoriów firm przemysłowych do pracowni i mieszkań indywidualnych twórców i pasjonatów nowinek elektronicznych*. Przybliżył tym samym źródło swoich inspiracji, zachwyty i pretekstów w poszukiwaniu własnej drogi artystycznej. Opiera to na przykładach swoich dokonań artystycznych, jak również na dołączonych ilustracjach wybranych dzieł twórców takich jak: **Richard Dupont**, *Untitled (5)*, 2007, *Bifurcated*, 2007, *Them*, 2005, **Oliver Laric**, *Icon*, *Photoplastik*, **Platformy WerterOberfell & Matthias Bar**, *Fractal table*, oraz **Anish Kapoor**, *Greyman Cries*, *Shaman Dies*, *Billowing Smoke*, *Beauty Evoked*, 2008–09. Dotyka mechanizmu produkcji, w którym działalność twórcy rozpięta jest pomiędzy zaprojektowaniem wirtualnego obiektu a jego realizacją. Ujawnia racjonalność całego procesu, widzi w nim nowe możliwości artystycznych kreacji, twierdząc, że *sztuka powstająca przy wykorzystaniu technologii FDM skrywa wysoki potencjał iluzoryczny i wrażeniowy*.

Prace wykonane w tej technologii niewątpliwie wzbudzają ciekawość, a z drugiej strony mam pewien niedosyt skromnego doboru dzieł artystów w kontekście skali prac powstałych w ostatnich dekadach z tego obszaru sztuki (przykładowo ostatnie Biennale weneckie, a zwłaszcza wystawa towarzysząca Ernesta Hirsta). W związku z niedosytem przychodzi mi do głowy jeszcze jedna refleksja. Drukarki 3D potrafią wykonać coraz bardziej precyzyjne i złożone formy, od drukowanych protez czy organów do wyrafinowanych form organicznych. Najnowsze odkrycia z zakresu biotechnologii i genetyki stały się powodem dla którego wyłoniła się sztuka Bio Art. I tu widzę obszar sztuki, który mógłby zainteresować i wzbogacić wiedzę doktoranta.

Wracając jednak do rozprawy, autor swoją celowość działania analizuje na przykładach własnej twórczości, przybliżając przyczyny i powody podejmowanych decyzji. Instalacje: *1/1000*, *Znikać*, obiekt *Inkubator: nova. PK1305*, *Inkubator: nova. MA1310* zapraszają widza do interaktywnego działania. Dominującym medium jest (flesz) światło z aparatu fotograficznego. Ślad zapisu jest chwilowy i trwa *tylko, co moment błysku lampy*. Silny

bodziec chwilowego oślepienia odbiorcy może zaburzać poczucie czasu. Emocje zaskoczenia wywołują implozję skojarzeń. Rodzi się refleksja dotycząca początku i końca. Autor wskazuje na inspiracje związane z fotografią. Zainteresowała go *procesualność tego medium, jego mechanika, rytmiczność i poddanie rygorowi czasu*. Dokumentacja owych zapisów czytelnie przedstawia sedno sprawy.

Prace *Palimpsest* i *Płochy* również można zaliczyć do obiektów świetlnych, zbudowanych jednak na zupełnie innych zasadach. W obu przykładach mamy realne obiekty. I na tym kończy się ich podobieństwo. Realizacja *Palimpsest* jest ciekawym przedsięwzięciem zwizualizowania dźwięku. Ten zabieg jest planem metamorfozy zagadnienia znaczeniowego palimpsestu. Świetlny znak kształtowany głosem uczestników sygnalizuje przemieszczenia, nawarstwienia znaczeniowe i ideologiczne, a także uniwersalne i ponadczasowe, charakterystyczne dla przestrzeni o zmiennej krzywej wydarzeń historycznych.

Z kolei *Owoce oświecenia* z 2014 roku swoją dosłownością skojarzenia odbierają walory artystycznego przekazu, dlatego czyni ją nieco naiwną. Warto pamiętać o tym, że dzieło sztuki oderwane od swojego autora musi podążać własnym życiem, bronić się treścią ukrytą we właściwie odnalezionej formie, bez wsparcia. Mimo to, jestem pod wrażeniem zastosowanej technologii budowania bryły, tym bardziej, że autor opracował narzędzia technologiczne do wykonania obiektu. Budzi szacunek jego stwierdzenie, że *umiejętność obsługi oprogramowania do tworzenia modeli trójwymiarowych i opanowanie podstawowych wymogów technicznych pozwalają na realizację własnych projektów*.

Tą metodą, według deklaracji autora, modeluje jeszcze inne utwory: *Populacje* i *(Nie)zbędne* – obie z 2016 roku oraz kolejne powstałe w następnym roku: *Dźwięk obrazu/Obraz dźwięku* i *Aliaż*. Prace posiadają indywidualne kody odczytu, którymi są celnie dobrane tytuły.

Autor opisuje niemal każdy niuans procesu tworzenia i zasadność użytego narzędzia, towarzyszy temu wyczerpująca autorefleksja, m.in. takie porównanie jak: *Fizyczny obiekt okazuje się, jak w jaskini Platona, jedynie cieniem idei obiektu wirtualnego*. Opisuje, jak za sprawą tego medium postęp technologiczny, biomechanika i fizyka mocno wnikają w obszar sztuki za sprawą artystów. Jest ono immanencją tego, co może przynieść nam przyszłość, sztuczna inteligencja, multiplikowanie, odwzorowywanie itp.

Rozprawa doktorska mgr Pawła Dudko jest wnikliwa, precyzyjna, pełna pieczołowicie odnalezionych materiałów źródłowych. Tworzy spójną analizę interesujących Pana Pawła zagadnień. Świadomość i wrażliwość doktoranta, wprowadziły go w rejony plastyki w szeroko rozumianym pojęciu.

Analiza dzieła *Oblicza koła*

Na zestaw prac składają się trzy zbiory obiektów wykonanych w technologii FDM: Seria dwunastu obiektów **Zbiór O.**, cykl jedenastu obiektów **Zbiór 1** oraz obiekt **Zbiór 2**.

Te wymienione aranżacje plastyczne są podsumowaniem badań w tworzeniu wypowiedzi skoncentrowanych na swojej ekspresji, logicznie harmonijnych i formalnie spójnych.

Siłą tych utworów jest przede wszystkim *otwartość*, polegająca na specyficznym sposobie modułowego wykonania kompozycji. Podzielone na poszczególne fazy obiekty tworzą odmienne twórcze rezonanse. Sądzę, że ten efekt wywołuje zastosowana technologia druku trójwymiarowego. Na uwagę zasługuje również profesjonalnie wykonana dokumentacja fotograficzna oraz film poszczególnych faz w przypisanych diagramach. Każda z nich może być niezależnym dziełem artystycznym.

Koło wyraża kosmos, którego istotną częścią jest Człowiek. Estetyczne *rysunkowe struktury* okręgów formuje maszyna, oczywiście według projektu doktoranta, ale na ile ten produkt jest spójny z oczekiwaniem autora, można się tylko domyślać, czytając konkluzję Pana Pawła: *Maszyna może być jednakowo „ludzka”, np. popełniać błędy, co człowiek „mechaniczny” – praca serca, oddychanie, mruganie.* Takie dążenie do doskonałości, harmonii i piękna poprzez niwelowanie błędów, wad, uchybień, niedoskonałości było, jest i będzie pragnieniem ludzkim. Akceptacja własnej powłoki jest przecież prawdziwym dotarciem do wnętrza, zaś wymiar przestrzeni tego wnętrza rozsadza pozór trwałości sztucznego ideału. Umiejętne kontrolowanie i wprowadzanie niearanżowanego przypadku w dzieło sztuki jest jednym ze świadomych procesów twórczych.

Autor deklaruje chęć ulokowania własnego przeżycia emocjonalnego w ramach metafory, prowokuje tym samym do podejmowania indywidualnych analiz odbiorczych poprzez pokazy relatywnych zbiorów. Te przestrzenne efektowne obrazy graficzne pozostawiają odbiorcy miejsce na swobodę interpretacyjną oraz skłaniają do refleksji. Jestem ciekawa, co się w najbliższej przyszłości wydarzy na polu jego twórczości, co nowego wniesie w obszar sztuki jako architekt, artysta, konstruktor i programista.

Konkluzja

W swojej rozprawie doktorskiej Paweł Dudko szeroko zanalizował temat *Oblicza koła. Druk przestrzenny jako medium. Znaczenie utworu artystycznego w aspekcie wirtualnym i rzeczywistym.* Jest w tym, co przedstawił, przekonujący, wrażliwy, poszukujący nowych środków wyrazu. Wykonał kilka cykli prac, od fotografii po nowe rozwiązania technologiczne – instalacje interaktywne, obiekty. Na uwagę zasługuje również znajomość, modyfikacja i zręczne posługiwanie się różnymi technikami 3D oraz subtelność i dociekliwość w podejściu do tematów. Ta różnorodność wydaje się być główną zaletą młodego twórcy. Potwierdził definicję sztuki jako źródło niewyczerpanych możliwości. Podkreślił zalety intermedialności w łączeniu różnych dyscyplin, nawet tych pozaartystycznych, upatrując w tym przekraczaniu utartych schematów pragnienia wolności. Daje to niewątpliwie doświadczenie *innego*.

Pan mgr inż. arch. Paweł Dudko zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego w pracy zatytułowanej: *Oblicza koła. Druk przestrzenny jako medium. Znaczenie utworu artystycznego w aspekcie wirtualnym i rzeczywistym*. Wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w reprezentowanej dyscyplinie artystycznej, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej.

Przedstawiona dokumentacja dorobku artystycznego oraz praca doktorska w postaci dzieła i części opisowej stanowi wkład w rozwój dyscypliny sztuki piękne. Popieram nadanie przez Radę Wydziału Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku stopnia doktora sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuk pięknych mgr. inż. arch. Pawłowi Dudko.

